

DP-001-0012109 Seat No. _____

B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Economics : Paper - III

(Principles of Economics - II) (New Course) (Elective - II)

Faculty Code : 001

Subject Code : 0012109

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) આંતરિક વિકલ્પોનાં આધારે બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.
(૨) પ્રશ્ન નં. ૧ (M.C.Q) પ્રશ્નોના જવાબ ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના છે.
(૩) જમણી બાજુના આંકડા જે તે પ્રશ્નનાં પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

૧. આંતરિક વિકલ્પોનાં આધારે સાચા વિકલ્પની પસંદગી કરો. ૨૦

(૧) જો સરેરાશ કુલ ખર્ચમાંથી સરેરાશ અસ્થિર ખર્ચ બાદ કરીએ તો.....

(A) સીમાંત ખર્ચ પ્રાપ્ત થાય (B) સરેરાશ ખર્ચ પ્રાપ્ત થાય

(C) સરેરાશ સ્થિર ખર્ચ પ્રાપ્ત થાય (D) કુલ ખર્ચ પ્રાપ્ત થાય

(૨) વાસ્તવિક ખર્ચનો ખ્યાલ...

(A) પરલક્ષી છે. (B) નિરપેક્ષ છે.

(C) આત્મક્ષી અને સાપેક્ષ છે. (D) વાસ્તવિક છે.

(૩) સીમાંત ખર્ચ એટલે-

(A) વસ્તુનું એકમદીઠ ખર્ચ.

(B) વસ્તુનું કુલ ઉત્પાદન ખર્ચ.

(C) એક વધારાનાં એકમનું ઉત્પાદન કરવાથી કુલ ખર્ચમાં થતો ફેરફાર

(D) અંતિમ એકમનું ઉત્પાદન ખર્ચ.

(૪) વૈકલ્પિક ખર્ચ એટલે-

(A) જતા કરવા પડતા વિકલ્પો.

(B) પસંદ કરવા પડતા વિકલ્પો.

(C) જતો કરવો પડતો બીજો શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ.

(D) નાણાંમાં કરવો પડતો ખર્ચ.

- (૫) ઘટતા મળતરનાં નિયમને ખર્ચના દૃષ્ટિકોણથી બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે.
- (A) વધતા ખર્ચનો નિયમ (B) સ્થિર ખર્ચનો નિયમ
(C) ઘટતા ખર્ચનો નિયમ (D) અસ્થિર ખર્ચનો નિયમ
- (૬) વધતા મળતરનાં નિયમને ખર્ચના દૃષ્ટિકોણથી બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) વધતા ખર્ચનો નિયમ (B) સ્થિર ખર્ચનો નિયમ
(C) ઘટતા ખર્ચનો નિયમ (D) અસ્થિર ખર્ચનો નિયમ
- (૭) ઉત્પાદનની પ્રક્રિયાના પ્રારંભિક તબક્કામાં મળતરનો કયો નિયમ જોવા મળે છે?
- (A) ઘટતા મળતરનો નિયમ (B) વધતા મળતરનો નિયમ
(C) અસ્થિર મળતરનો નિયમ (D) સ્થિર મળતરનો નિયમ
- (૮) પ્રો.આલ્ફ્રેડ માર્શલે ઘટતા મળતરનો નિયમ કયા ક્ષેત્રનાં સંદર્ભમાં રજૂ કરેલ છે ?
- (A) ઉદ્યોગ ક્ષેત્ર (B) સેવા ક્ષેત્ર
(C) ખેતી ક્ષેત્ર (D) ખનિજ ક્ષેત્ર
- (૯) જે બિંદુએ પ્રત્યેક સાધનને ચૂકવવામાં આવતી કિંમત તેની સીમાંત આવક બરાબર થઈ રહે તે સમતુલાનાં બિંદુએ ઉત્પાદકને કેટલો નફો પ્રાપ્ત થાય છે ?
- (A) સામાન્ય નફો (B) વધારે નફો
(C) મહત્તમ નફો (D) ઓછો નફો
- (૧૦) વેતન દર કોણ નક્કી કરે છે ?
- (A) ભૌતિક ઉત્પાદન (B) સીમાંત ઉત્પાદકતા
(C) સીમાંત ઉત્પાદન (D) ભૌતિક ઉત્પાદકતા
- (૧૧) વેતનનો ઘટાડો શેમાં વધારો સર્જી શકે છે ?
- (A) આવકની સમાનતામાં (B) બેરોજગારીમાં
(C) આવકની અસમાનતામાં (D) રોજગારીમાં
- (૧૨) સાધનોના કાર્ય બદલ તેને જે વળતર સીમાંત ઉત્પાદકતા પ્રમાણે આપવામાં આવે છે તેને શું કહેવામાં આવે છે ?
- (A) કાર્યગત વહેંચણી (B) વ્યક્તિલક્ષી વહેંચણી
(C) સીમાંત વહેંચણી (D) આવકની વહેંચણી

- (૧૩) ભાડા જેવી આવકને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) આર્થિક ભાડું (B) તફાવતી ભાડું
(C) કરારી ભાડું (D) આભાસી ભાડું
- (૧૪) આર્થિક ભાડાં કરતાં કયું ભાડું ઘણું વધારે હોય છે ?
- (A) તફાવતી ભાડું (B) કરારી ભાડું
(C) વિશિષ્ટતાજન્ય ભાડું (D) અછત ભાડું
- (૧૫) ઉત્પાદનનાં સાધનને પ્રાપ્ત થતી બધી આવક ભાડું હોય ત્યારે તે સાધનનાં પુરવઠાની મૂલ્ય સાપેક્ષતા કેવી હોય છે ?
- (A) સંપૂર્ણ મૂલ્ય અનપેક્ષ (B) મૂલ્ય સાપેક્ષ
(C) સંપૂર્ણ મૂલ્યસાપેક્ષ (D) મૂલ્ય અનસાપેક્ષ
- (૧૬) બદલાકમાણી કરતાં જે વધારાની આવક પ્રાપ્ત થાય છે તેને શું કહેવાય ?
- (A) કરારી ભાડું
(B) આર્થિક ભાડું
(C) આભાસી ભાડું
(D) ઉપરમાંથી કોઈ પણ બાબત લાગુ પડતી નથી.
- (૧૭) ‘નફો એ નિયોજકની કુશળતાનું ભાડું છે’ આ વ્યાખ્યા કયા અર્થશાસ્ત્રીએ આપેલ છે ?
- (A) પ્રો.નાઈટ (B) પ્રો.શુમ્પીટર
(C) પ્રો.જે.બી.કલાર્ક (D) પ્રો.એફ.એ.વોકર
- (૧૮) ઉત્પાદનના કયા સાધનની આવક અપૂર્વનિર્ણિત કે અનિશ્ચિત હોય છે ?
- (A) શ્રમિક (B) નિયોજક
(C) ભૂમિ (D) મૂડી
- (૧૯) કયા અર્થશાસ્ત્રી કહે છે કે “નફો એ સંશોધનનું વળતર છે”
- (A) પ્રો.વિલિયમ ફેલ્નર (B) પ્રો.શુમ્પીટર
(C) પ્રો.જે.બી.કલાર્ક (D) પ્રો.એફ.એ.વોકર
- (૨૦) કુલ વેચાણ આવકમાંથી સ્પષ્ટ ખર્ચ બાદ કરતાં કયો નફો પ્રાપ્ત થાય છે ?
- (A) આર્થિક નફો (B) બિન આર્થિક નફો
(C) હિસાબી નફો (D) ચોખ્ખો નફો

- ૨ કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો. ૧૦
- ૧ સ્થિર ખર્ચ અને અસ્થિર ખર્ચનાં ખ્યાલો ઉદાહરણ અને આકૃતિની મદદથી સમજાવો.
  - ૨ “દરેક ઉત્પાદનના સાધનને તેની સીમાંત ઉત્પાદકતા જેટલું વળતર મળે છે”- ચર્ચા કરો.
- ૩ કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો. ૧૦
- ૧ “બદલા કમાણી કરતા જે વધારાની આવક થાય છે તે ભાડું છે” - આધુનિક ભાડાનાં સિદ્ધાંતના સંદર્ભમાં આ વિધાન તપાસો
  - ૨ “નફો નવપ્રવર્તનનું પરિણામ છે”- ચર્ચા કરો
- ૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) ૮
- ૧ સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચ
  - ૨ એકમ વિકાસનાં ગેરલાભો
- (બ) ટૂંક નોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) ૮
- ૧ વહેંચણીનાં સીમાંત ઉત્પાદકતાના સિદ્ધાંતની ધારણાઓ
  - ૨ આભાસી ભાડું
- ૫ નીચેના માંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. ૧૪
- ૧ ઉત્પાદન વિધેય એટલે શું ?
  - ૨ રાષ્ટ્રીય આવકની વ્યક્તિલક્ષી વહેંચણી એટલે શું ?
  - ૩ ઉત્પાદનના સાધનોને શૂન્ય ભાડું ક્યારે મળે છે ?
  - ૪ અપૂર્ણ હરીફાઈમાં શા માટે વધુ નફો મળે છે ?

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Answer all the questions on the basis of internal option.
(2) Question Number-01 Should be must give answers in the Answer book.
(3) Right side figure show the total marks of the questions.

- 1 Choices appropriate option on the base of the internal options. 20
- (1) If we deduct average variable cost from average total cost we get.
(A) Marginal cost
(B) Average cost
(C) Average fixed cost
(D) Total cost
- (2) The concept of real cost is.....
(A) Objective
(B) Absolute
(C) Psychological and Comparatively
(D) Real
- (3) Marginal cost means....
(A) Per unit production cost of commodity
(B) Total production cost of commodity
(C) Changed in total production cost due to produce one additional unit
(D) Production cost of final unit.
- (4) Opportunity cost means....
(A) Alternative to be left out
(B) Alternative to chosen
(C) Second best alternative to be left out
(D) Cost to be incurred in money
- (5) In point of view of cost, under which name, the Law of Diminishing return is identified ?
(A) The Law of increasing cost
(B) The Law of constant cost
(C) The Law of decreasing cost
(D) The Law of instable cost

- (6) In point of view of cost, under which name, the Law of Increasing return is identified?
- (A) The Law of increasing cost
  - (B) The Law of constant cost
  - (C) The Law of decreasing cost
  - (D) The Law of instable cost
- (7) Which Law of return is seen being in the first stage of Process of Production?
- (A) The Law of Diminishing Return
  - (B) The Law of Increasing Return
  - (C) The Law of Instable Return
  - (D) The Law of Constant Return
- (8) In which sector context, Prof. Alfred Marshall Presented the Law of Diminishing Return?
- (A) Industrial sector (B) Service sector
  - (C) Agricultural sector (D) Mineral sector
- (9) How much profit does a producer get at the stage when price of each factor of Production is equal to marginal revenue ?
- (A) Normal profit (B) More profit
  - (C) Maximum profit (D) Less profit
- (10) Who decides the wages rate?
- (A) Physical production
  - (B) Marginal productivity
  - (C) Marginal production
  - (D) Physical productivity
- (11) What increase can be created by the decrease in wages ?
- (A) In equality of income
  - (B) In unemployment
  - (C) In inequality of income
  - (D) In employment
- (12) What is called the return given according to the marginal Productivity of function of factor of production ?
- (A) Functional Distribution
  - (B) Personal Distribution
  - (C) Marginal Distribution
  - (D) Income Distribution

- (13) By which other name Quasi Rent is identified ?
 (A) Economic rent (B) Differential rent
 (C) Contract rent (D) Shadow rent
- (14) Which rent is more than economic rent ?
 (A) Differential rent (B) Contract rent
 (C) Specialized rent (D) Scarcity rent
- (15) When total earning of unit of factor is rent how is the elasticity of supply of that factors ?
 (A) Perfectly inelastic Supply
 (B) Elastic Supply
 (C) Perfectly elastic Supply
 (D) Inelastic Supply
- (16) What is called received surplus earning which is more than transfer earning ?
 (A) Contract rent (B) Economic rent
 (C) Quasi rent (D) No option is related with above.
- (17) "Profit is the rent of the ability of the entrepreneurs"- which economist has given this statement ?
 (A) Prof. Knight
 (B) Prof Schumpeter
 (C) Prof. J. B. Clark
 (D) Prof. F. A. Walker
- (18) Which factor of production earning is uncertain ?
 (A) Labour (B) Entrepreneur
 (C) Land (D) Capital
- (19) Which economist said "Profit is the reward for Innovation"?
 (A) Prof. William Fellner
 (B) Prof Schumpeter
 (C) Prof. J. B. Clark
 (D) Prof. F. A. Walker
- (20) Which profit is achieved from total selling income after excluding Explicit cost ?
 (A) Economic Profit (B) Non Economic Profit
 (C) Accounting Profit (D) Net Profit

- 2 Answer any one question 10
- 1 Explain the concept of fixed cost and variable cost with the help of illustration and figure
  - 2 "Every factor of production gets return equal to its marginal productivity-Discuss.
- 3 Answer any one question 10
- 1 "Rent is incurred if there is surplus over transfer earnings"-Examine the statement context of Modern theory of rent
  - 2 "Profit is a result of innovation-Discuss
- 4 (A) Write a short note on (any one) 8
- 1 Average cost and Marginal cost
  - 2 The disadvantages of expansion size of firm.
- (B) Write a short note no (any one) 8
- 1 Limitations of the marginal productivity theory of distribution.
  - 2 Quasi rent.
- 5 Answer in brief any two of the following : 14
- 1 What is meaning of production function?
  - 2 What is personal distribution of national income?
  - 3 When the factors of production get zero rent?
  - 4 Why does more profit received in imperfect competition?
-